

Splut

Colofon

ISBN: 978 94 6365 364 0

1e druk 2021

© 2021, Coen Stiemer

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel
of rechtstreeks bij de uitgeverij:

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

Telefoon: 058 - 289 48 57

www.elikser.nl

Vormgeving omslag en binnenwerk: Evelien Veenstra

Elke overeenkomst van personen uit dit boek met werkelijk
bestaande personen berust op louter toeval.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een
geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk,
fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other
means, without written permission from the author and the publisher.

Splut

Verhalen, gedichten en invallen

Coen Stiemer

Voor Lauren, Ryan, Lucas en Jason

Onder extreme druk

Zal zelfs onze ziel

Uiteindelijk in

Diamant veranderen

Inhoud

1. Bijna	11
2. Bruce Low, sweet chariot	13
3. CAVU (Ceiling and Visibility Unrestricted)	21
4. Coachen, volgens Goethe Jr.	24
5. Cordelia Fitzenmacher	34
6. <i>Dein Prozess steht schlecht, Herr K.</i>	36
De zaak van de vallende kwartjes	
7. De Oehoe van Pallas Athene	40
8. De tijdgeest is een raar geval	43
9. Dewey	51
10. Die Arbeitseinsatz	53
11. Invallen I	63
12. Een koninklijke vakantie	64
13. Eikels aan de dis	71
14. Fiedeflipsie	72
15. Invallen II	76
16. Gajes	77
17. Goethe in de praktijk	80
18. Golfhoofd	84
19. Hebt u ook Chihuahua-ijs?	88
20. Invallen III	94
21. Het geheim dat je deelt met ...	96
22. Idealisme en hartstocht in de vishandel	100
23. Invallen IV	105
24. In de nahef	106
25. Je maintiendrai	109
26. Julius Caesar	116
27. Invallen V	118
28. Kantoorbehoeften	119

29. Lévi Weemoedt	124
30. Life is a lolly!	125
31. Mag ik nóg een schepje?	128
32. Mevrouw de voorzitter!	130
33. NATO-alarm	131
34. Netje	136
35. Invallen VI	141
36. Onderscheiding	142
37. O-o-onderwijs!	143
38. Oogdruppels	148
39. Ook een keertje niet lachen	149
40. Over gemiste kansen gesproken	155
41. Invallen VII	158
42. Panorama Dinsdag	159
43. Quak, quak!	160
44. Reken- en ander tuig	161
45. Rijnlands model	162
46. SEC-spel	164
47. Speelgoed	167
48. Splut	169
49. Spreekwoordelijke hutspot	171
50. Invallen VIII	172
51. Takkenwinkel	173
52. Tapijtenvreter	176
53. Invallen IX	178
54. Waar bemoei je je mee?	179
55. Invallen X	182
56. Zaniksnor	183
57. Zeg het eens anders!	185

1. Bijna

In de Engelse literatuurles op de HBS werd het verschijnsel besproken dat er zowel in het Engels, het Duits als het Nederlands toneelstukken bestaan met – ik zeg het even veel te kort door de bocht – ongeveer het thema: ‘De dood is het loon van de zonde.’

Ieder mens zondigt, dus ieder mens moet sterven.

Onze leraar hield ervan om dat te zeggen. In het Engels: *Everyman must die*, in het Duits: *Jedermann muss sterben*. In de mooiste dictie die hij maar paraat had. Het liefst een paar maal achter elkaar. De Nederlandse tegenhanger veronderstelde hij als bekend.

Voor deze stelling worden in ons seniorenflatgebouw bewijzen te over geleverd. Er wordt bij vlagen naar hartenlust gestorven. Afgelopen weekend is er een bovenbuurman (van driehoog) heengegaan.

Vanochtend ging ik beneden de krant uit de brievenbus in de hal halen. Daar stond net een buurman, deze was van vijfhoog, aandachtig te kijken in het mededelingenkastje, waarin het overlijdensbericht van de gestorvene te lezen was. ‘Dat is nou ook wat, X is overleden. Dat wist ik nog niet. Jij wel? Weet jij er wat van?’

‘Nou, bijzonderheden weet ik niet,’ zei ik, ‘maar ik wist wel dat hij al een tijdlang last had van benauwdheid. Hij is, naar ik gehoord heb, zaterdag gewoon gaan slapen, maar zondagochtend is-ie dood wakker geworden.’

‘O jee,’ corrigeerde ik mezelf meteen, ‘wat zeg ik nou?
Dat kan natuurlijk niet.’
‘Geeft niet,’ zei de bovenbuurman. ‘Ik begrijp het.’

2. Bruce Low, sweet chariot

Dit stukje gaat over Bruce Low. En over mezelf. Maar zoals vaker, kan ik het niet laten eerst over iets anders te beginnen. In mijn jeugd was ik een scharminkel. Zo mager dat je letterlijk mijn ribben kon tellen. ‘Je heb geen lood vlees aan je lijf!’ schamperde mijn Amsterdamse moeder wel eens. In het begin van de jaren vijftig waren er nog dingen op de bon en het eten was vaak krap, schraal en meestal doorgekookt. Ik was ook nog eens een heel slechte eter. Ik lustte het gewoon niet en had er ook nooit tijd voor. Spelen, voetballen, was veel belangrijker. In de eerste klas van de lagere school liep het mis. De schooldokter vond mij ondervoed en ik moest zes weken naar een vakantiekolonie ‘Zwartendijk’ in Egmond aan Zee. Met een tamelijk hard kostschoolregime. Iemand maakte later in dit kader eens de erg nare en ongepaste, maar op zichzelf nog niet eens ongeestige grap ‘Zeelucht maakt vrij’, maar dat is buitengewoon overdreven.

Voorbeeld: bij het eten werd mij, die niets lustte, maar buitengewoon gek was op erwtensoep, een bord van deze godenspijs nogal onhandig aangereikt. Of ik pakte het onhandig aan, dat kan ook wel. De zaak viel scheef op tafel. ‘Ach sufferdje,’ zei de zuster empathisch, maar ik kreeg geen nieuw bord soep. Ik had

nog een klein restje kunnen redden, een gedeelte van de tafel weer op het bord gelepeld en at dat schielijk op. Het broodbeleg, om nog wat te noemen, lag om en om, maar dan anders. Hoe het precies werkte, weet ik niet meer, het was een soort communistisch hongersnoodstelsel dat er op neerkwam, dat je per drie boterhammen één keer beleg kreeg. Die drie haalde ik zelden, dus ik moest het menigmaal zonder beleg stellen. Het was verplicht op je rechterzij te slapen, dat was beter voor je hart. Door alle stress heb ik in de vakantiekolonie zeker drie keer in mijn bed gepiept.

Na twee weken kreeg ik zwaar griep, althans dat werd als diagnose gegeven, lag vervolgens drie weken in de ziekenboeg en kon pas de laatste week weer meedoen. Volgens mij, nu terugkijkend, had ik voornamelijk last van een ontzettende heimwee, die zich lichamelijk uitte. De hele exercitie zou zes weken duren en op de helft van die tijd kwamen mijn ouders op bezoek. Ongetwijfeld correct en perfect pedagogisch volgens de toen geldige inzichten. Mijn broer mocht blijkbaar niet mee. Ik ga er maar direct vanuit, dat er voorschriften waren die dat verhoedden, maar ik vond het gans niet leuk. *Mind you*, ik was zeven jaar oud! Wat ik ook nogal erg vond, was dat mijn oom Cor, een liefhebber van scheve schaatsen – de Heer hebbe zijn ziel, maar ik acht die kans niet zo groot – die mijn ouders van Bussum naar Egmond had gereden, niet eens even bin-

nenkwam om gedag te zeggen. Nee, in plaats daarvan kwam hij op een signaal van mijn vader even voor het raam aan de landkant, om gedurende een kort moment met een handgebaar van zijn aanwezigheid te getuigen. Ik heb het hem nooit vergeven.

In de tijd dat ik nog functioneerde, was ik in de vakantiekolonie wel wereldberoemd geworden met het zingen op de zondagavond. Ik kon dat aardig goed, niet alleen op zondagavond, en maakte vooral naam met 'Een veldmuis vond in 't beukenbos een lege notendop'. Tegenwoordig is naar mijn gekweel spijtig genoeg veel minder vraag. Na die zes weken bleek ik zeven ons aan gewicht te hebben gewonnen. Zevenhonderd gram! Truc mislukt en ik bleef zo mager als ik was.

Het opvallendste teken van mijn scharminkelschap waren mijn dunne onderdanen. Mijn ouders zagen mij het liefst in vooroorlogse kleren. Ik heb het dan nog wel over WO II. Zondags een colbertje met een plusfour, vintage Kuifje, en 's zomers een lange korte broek, die als een vlag om mijn dunne poten zwabberde. Wat had ik daar een godshekel aan! Ook met de dagelijkse kledij was het altijd vechten tegen het Ancien Régime (mijn ouders waren 43 jaar ouder dan ik!). O ja, ik moest ook met een klotje (calotje, zo'n bloedblaar) op naar school, zo'n pinopet, die ik, eenmaal uit zicht zijnde, verstolen in mijn zak stak. Tot de zesde klas heb ik

die rot-plusfour moeten dragen. Ik liet hem zogenaamd nonchalant op mijn enkels hangen, maar 'ze' zagen het toch: 'Hé, jongens, hij hep (met een p) z'n drollenvanger weer aan!' Totdat ik er een groot gat in maakte, op een onreparabele plaats, waarna die ellende was afgelopen. Ik had geen benen voor een drollenvanger en zeker niet voor die lange korte broek. Het is altijd een teer punt gebleven, hoewel mijn geliefde zegt, dat ik mij op dat punt niet veel meer te beklagen heb. Maar het is een 'echt' trauma geworden. Ook, en hier gaan we Bruce Low naderen, moest ik in plaats van de Robinsons, met wie je goed kon voetballen, ook vaak sandalen aan. En dat vond ik minstens net zo truttig als de drollenvangende kuitbroek.

In de eerste klas, 1A om precies te zijn, van de HBS kwam op een goede dag in het najaar van 1960 mijnheer Nieman, toen nog de enige conciërge op school, de Franse les van mijnheer Ertman binnen. Met bij zich een licht kalende heer en een wonderschone dame. De heer was VARA-regisseur Eimert Kruithof en de dame was zijn scriptgirl. Nieman wees een aantal jochies aan die, met de zegen van Ertman, mee moesten komen naar een leeg lokaal. Een taak die hem zeer toevertrouwd moest zijn, want het verhaal ging op school dat hij wel eens een mededeling was begonnen met : 'Ik en de directeur hebben besloten ...' Maar ik vond hem een fijn mens. Ik weet vrijwel zeker dat Nieman mij koos,

omdat hij een oud-collega van mijn vader was. Hij was vóór zijn job als conciërge postbesteller geweest.

Wij waren besteld voor de Bruce Lowshow, de eerste aflevering nog wel. Er moest een paar keer gerepeteerd worden met Bruce Low en aan de vleugel ... nee, niet Arie Snoek, maar Rinus van Galen, wiens buitengewoon originele pseudoniem Martin Gale luidde. Het repeteren gebeurde in Concordia in Bussum, de uitzending zou in december zijn, op een zondagavond om 20.00 uur, in de Vitusstudio. Belangrijk: ik mocht van mijn moeder mijn favoriete Robinsons niet aan, er zaten gaten in de neuzen van het voetballen. Moeders wil was wet, zij besloot tot mijn gehate sandaaltjes.

Wij zaten zogenaamd in een klaslokaal en zongen het lied Konstantinopel (het werd ook in de tekst gespeld: K-O-N-S-T-A-N-T-I-N-O-P-EL). Bruce Low kreeg het steeds niet voor elkaar om deze plaatsnaam met een C te spellen, wat ongetwijfeld aan zijn veelvuldig verblijf in Duitsland lag, daarom moest het maar met een K. De Wama's, een lollige-broekenduo, deden een act in de bank en zongen een lied over Roodkapje en de poging tot moord op haar grootmoeder. Ik moest, alweer zogenaamd, herrie krijgen met ene Paul C., inclusief – net als in de film – een paar klappen, waarna wij werden geacht op de grond door te vechten. Met iets te veel enthousiasme heb ik die opdracht vervuld. Ik zag mijn

kans schoon, want ik had een lichte hekel aan hem. Mijn vriend Leo heeft overigens ooit nog verkering gehad met een dochter van Wim Wama. De partner van Wim heette Dick Wama. Wama was een pseudoniem en een samenvoeging van 'Van **W**ageningen' en 'De **Maat**'. Zo gauw als het kon, waren ze lid van de Cultuurkamer geworden. Ik geef het maar als *fait divers*, in dit verhaal speelt het verder geen rol.

Een Duits zangeresje Inge Brück kwam erin voor, ze heeft nog een paar keer voor Duitsland meegedaan met het Eurovisie Songfestival, maar is later een soort vertolkster van het religieuze lied geworden en hoofd van een of andere beweging. Wij vonden haar toen reuzemooi. Later toen ik er echt verstand van kreeg, viel ze wat tegen. Een expressieloos houten hoofdje en verder geen onaardige attributen. Ik mag dit zeggen, want er bestond toen in de verste verte nog geen #YouToo en het was wat ik toen echt waarnam. Carla Lipp, een danseres, erg aardig, maar ook erg verlegen en voorzien van stevige kuiten, had een dansnummer en verder weet ik het niet meer. Peter van der Merwe deed de teksten.

Mijn solo-optreden komt eraan. Hou je vast! Ik moest op de tonen van 'Kom van dat dak af!' met mijn rug naar de camera zeker een minuut lang zo woest en raar mogelijk gaan staan dansen. Dat lukte naar genoegen.

Hoewel de uitzending 's avonds was, moesten we al vroeg in de middag aanwezig zijn om te repeteren. Alles moest in één keer goed, want het was 'live'. En je kunt je niet voorstellen wat een geïmproviseer dat was in dat kleine studiotje. Voor de uitzending gingen we naar het Bussumse Hotel Café Restaurant De Rozenboom aan de Brinklaan, waar we voor mijn begrippen heel erg lekker te eten kregen. Na de uitzending kregen we allemaal een geschenkbond voor de Bijenkorf van maar liefst f 10,-. Dat was voor die tijd astronomisch voor jochies van dertien!

Bruce Low was een echte Nederlander, al heette hij eigenlijk Ernst Gottfried Bielke. Hij is in Paramaribo geboren, in Nederland naar school gegaan en voor zijn studie in Duitsland terechtgekomen. Hij sprak accentloos Nederlands en hij had een mooie zware stem. Een heel aardige kerel, die ook heel normaal met ons omging. Hij was in Duitsland bekend geworden met een paar betrekkelijk onbenullige schlagers, maar dat zet daar natuurlijk veel meer zoden aan de dijk. Eimert Kruithof was ook een buitengewoon sympathieke heer. Het viel me op, hoe normaal die mensen van de televisie eigenlijk waren.

Als held, althans zo voelde ik me, fietste ik naar huis. Iedereen had gekeken en ik raakte niet uitverteld natuurlijk. Tot het moment dat mijn moeder begon over

mijn dansoptreden. ‘Ja, dat was wel heel mal geweest, maar ook heel leuk en je kon mijn sandaaltjes goed zien.’ Dat was de doodssteek voor mijn houding van de zelfbewuste maar bescheiden gebleven tv-held. Ik heb het thuis nooit meer over mijn televisieoptreden gehad.